

Тема проекта обсуждалась с детьми, что позволило создать положительную мотивацию к предстоящим действиям. Дети с удовольствием включились в проект, который был связан с познанием национальных ценностей и культурных традиций разных народов.

Проект позволил нам интегрировать сведения из различных областей программы дошкольного образования для решения одной проблемы и применить их на практике. Работая по методу проектов, воспитатель дошкольного образования осуществлял педагогическое сопровождение ребенка в деятельности по познанию культуры разных народов.

Основу форм и методов работы с детьми в рамках тематического проекта составляли творческие задания, дидактические игры, игры-драматизации, интегрированные и комплексные занятия, народные подвижные игры, фольклорные праздники, экскурсии, система работы с произведениями устного народного творчества: народными сказками, песенками, загадками, потешками, народными пословицами и поговорками, приметами (рассказывание, театрализация, беседы, проблемные ситуации, подгрупповые и индивидуальные задания, творческие работы совместно с родителями) и т. д.

Таким образом, внедрение метода проектов в практику работы с детьми дошкольного возраста повышает эффективность всего образовательного процесса в целом. Значение метода заключается в том, что не только содержание образовательной практики воздействует на ребенка, но и сам ребенок воздействует на процесс обучения и вносит изменения в его содержание. Педагогическое воздействие реализуется в совместной с ребенком деятельности, опираясь на его личностный опыт.

Список використаних джерел:

1. Веракса, Н. Е. Проектная деятельность дошкольников. Пособие для педагогов дошкольных учреждений / Н. Е. Веракса, А. Н. Веракса. — М. : Мозаика-Синтез, 2008. — 112 с.
2. Воронина, Л. В. Роль метода проектов в развитии креативности старших дошкольников / Л. В. Воронина, Ю. С. Толмачева // Педагогическое образование в России. — 2014. — № 1. — С. 141-145.
3. Косенюк, Р. Р. Поликультурное образование детей дошкольного возраста в Республике Беларусь / Р. Р. Косенюк, В. Л. Пашко // Дошкольное детство в современном поликультурном пространстве : сб. научн. ст. / Бел. гос. пед. ун-т им. М. Танка; под. общ. ред. О. Н. Анцыпирович; — Минск : БГПУ, 2017. — С. 205-207.
4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров ; под ред. Е. С. Полат. М. : Академия, 2003.

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ БУДОВИ СЛОВА

Лариса Козоріз, студентка ступеня вищої освіти бакалавра

Науковий керівник: Н.О. Комарівська, кандидат філологічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF COGNITIVE INTERESTS OF YOUNGER STUDENTS DURING THE STUDY OF THE STRUCTURE OF THE WORD

Larisa Kozoriz, a bachelor student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті визначено переваги пізнавального інтересу перед іншими мотивами; розкрито критерії виявлення пізнавального інтересу та важливість застосування різноманітних конструктивних і творчих вправ, лінгвістичних ігор, інтерактивних прийомів і нестандартних уроків у процесі вивчення розділу «Будова слова».

Ключові слова: пізнавальний інтерес, учень початкової школи, українська мова, початкова освіта.

Abstract. The article identifies the advantages of cognitive interest over other motives; the criteria for identifying cognitive interest and the importance of applying various constructive and

creative exercises, linguistic games, interactive techniques and non-standard lessons in the process of studying the section "Word structure" are revealed.

Key words: *cognitive interest, elementary school student, Ukrainian language, elementary education.*

Реформована українська школа, керуючись принципами гуманізації й демократизації освіти, розглядає дитину як життєве явище, вбачає в ній не стільки об'єкт, що потребує впливу, скільки особистість, яка інтенсивно розвивається. Досконалого розвитку особистість досягає тоді, коли поєднує задоволення власних потреб з досягненням мети, зумовленої суспільними потребами, що постійно змінюються.

Молодший шкільний вік характеризується входженням дитини в навчальну діяльність. Важливо саме в цей період сформувані у школярів стійкі пізнавальні інтереси, сприяти розвитку пізнавальної активності учнів.

У психолого-дидактичній літературі висвітлюється питання теорії розвитку пізнавального інтересу в школярів та загальні ознаки його прояву, особливості розвитку інтересу в молодшому шкільному віці, вплив розвивального навчання на формування пізнавальних інтересів, можливостей і потреб дитини тощо.

Науковці (І.Бех, І.Зязюн, Л.Сохань та ін.) вказують на важливість пізнавальних інтересів у системі реалізації особистості. Дидактами розглядаються стимули інтересу, які лежать в основі змісту навчання (Н.Морозова, Н.Менчинська, О.Киричук, Г.Шукіна) і навчального процесу (Н.Бібік, О.Дусаविцький, О.Савченко, О.Скрипченко), а також узагальнюються рівні його розвитку за предметною спрямованістю й пізнавальною активністю учнів. Дослідники підкреслюють, що пізнавальний інтерес у молодших школярів є одним із провідних мотивів навчання.

В останні десятиліття активізувались дослідження проблеми розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів до вивчення української мови, оскільки засвоєння рідної мови є однією з найважливіших сходинок освіти та розвитку особистості. Тому необхідно з перших днів навчання дитини в школі виховувати в учнів любов та інтерес до вивчення мови, розвивати мовлення дітей, формувати їх внутрішній духовний світ.

У поняття «інтерес до мови» дослідники М.Вашуленко, В.Бадер, І.Гудзик, М.Львов, О.Хорошковська вкладають ширший зміст, аніж вибіркоче ставлення до предмета, розглядаючи його в контексті виховання мовної особистості (термін увів й активно послуговується ним М.Вашуленко [1]), формування мовної здатності дитини, її мовотворчості, досконалого володіння мовними навичками й уміннями, сформованості в неї потреб пізнавати мовні явища.

Одним з важливих показників методики, орієнтованої на формування пізнавальних інтересів, є швидкість включення дитини в навчальну діяльність, ступінь стійкості інтересу до неї й наполегливості в досягненні результату праці. Це означає переорієнтацію педагога в загальних вимогах до структури, темпу й ритму навчальної діяльності, вибору та поєднання методів і прийомів навчання, які забезпечують активність і різноманітність форм сприймання [7].

Для того, щоб користуватися багатствами рідної мови, молодші школярі мають не тільки запам'ятати схеми, моделі слів і речень, зразки відмінювання і дієвідмінювання тощо, а й розуміти закономірності їх функціонування, вміти послуговуватися набутими знаннями в практиці мовленнєвого спілкування.

Вивчення теми «Будова слова» в початковій школі має важливе значення, тому що: 1) усвідомлення теорії морфеміки та практична робота над словотворенням збагачують учнів певним колом знань про мову, що має велике освітнє значення; 2) тільки на основі набутих теоретичних знань і практичних навичок учні починають поступово пізнавати закономірності правопису; 3) тренування в морфемному і словотворчому аналізі виховують увагу та інтерес до слова, сприяють глибокому розумінню і точному вживанню його в мовленні, поповнюючи словниковий запас учнів, виробляють звичку вдумуватись в зміст

слова й співвідносити зміст із формою; 4) вправи на морфемний аналіз слів і на словотворення служать незамінним засобом розвитку логічного мислення учнів.

Важливо формувати в учнів уміння, що необхідні їм для оволодіння розбору слова за будовою та елементарним словотвірним аналізом: а) групувати споріднені слова, розмежовувати словотворчі гнізда зі схожими звуковими комплексами (омонімічними коренями), споріднені слова і синоніми; б) уміння добирати слова із спільною афіксальною морфемою (префіксом, суфіксом); в) тлумачити значення похідного слова за допомогою найближчого спорідненого; г) вміння пояснювати творення слова (найпростіші випадки) на основі спостережень.

Важливо використовувати систему словотворчих вправ різних типів:

1) аналіз готового матеріалу: спостереження за парами, рядами спільнокоренових слів і слів з однаковими афіксальними морфемами; виділення і характеристика (аналіз) словотворчих явищ (похідних слів, словотворчих морфем); порівняння словотворчих явищ; аналіз тексту з точки зору використання в ньому мовних засобів;

2) перетворення готового мовного матеріалу: конструювання похідних слів; синонімічні та антонімічні заміни лексичних одиниць; складання словосполучень з поданими паронімами; знаходження порушень словотворчої норми і виправлення помилок; редагування текстів;

3) творчі вправи (умовно-мовленнєвого і мовленнєвого характеру): складання речень з похідними словами, зі словами одного словотворчого гнізда; добір мовних засобів відповідно до ситуації та висловлювання; перекази й складання власних творів (увага учнів зосереджується на словотворчій виразності тексту).

Ми переконані, що систематичне й багатогранне застосування різноманітних конструктивних і творчих вправ, лінгвістичних ігор, інтерактивних прийомів і нестандартних уроків у процесі вивчення розділу «Будова слова» впливатиме на якість знань учнів з української мови, усвідомленість умінь і навичок, сприятиме розвитку пізнавальної активності, появи інтересу й любові до мови, формуватиме національно-мовну свідомість.

Список використаних джерел:

1. Вашуленко М.С. Формування мовної особистості молодших школярів в умовах переходу до 4-річного початкового навчання / М.С.Вашуленко // Початкова школа. – 2001. – №1 – С. 4-6.
2. Комарівська Н. Методичні аспекти застосування цікавої граматики на уроках рідної мови в початковій школі / Н. Комарівська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : Збірник наукових праць. – Вип. 41 / Редкол. В.І.Шахов (голова) та ін. – Вінниця : ТОВ Нілан ЛТД, 2014. – с. 46-51.
3. Лазаренко Н. І. Збагачення словника молодших школярів прикметниками / Н.І.Лазаренко // Початкова школа 1999. – №1 – С. 14-17.
4. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід’ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н. І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. – Вип.23. – С.36-42.
5. Лазаренко Н. І. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти / Н.І.Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С.13-16.
6. Лапшина І.М. Дослідження аспектів підготовки майбутніх учителів початкових класів до проведення інтегрованих занять з молодшими школярами / І.М.Лапшина // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв / за ред. О.А.Голюк. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – С.25-29.
7. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах / О.Я.Савченко. – К. : Магістр-S, 2007. – 255 с.
8. Родюк Н.Ю. Практикум з української мови : навчальний посібник для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. – Вінниця : ВДПУ, 2019. – 83 с.
9. Родюк Н.Ю., Голюк О.А. Шляхи ефективного формування діалогічного мовлення учнів на уроках навчання грамоти / Н.Ю. Родюк, О.А.Голюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2019. – № 3 (326) травень. – С. 64-74.
10. Технології творчого розвитку молодших школярів на уроках галузі «Мови та літератури» : Інформаційне видання для здобувачів ступеня вищої освіти магістра / Укл. І.М.Лапшина, Н.Ю.Родюк. – Вінниця : ВДПУ, 2018. – 60 с.